

Előfizetési árak:

Helyben, vagy postán küldve:
 Egy évre 10 frt — kr.
 Félévre 5 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt 50 kr.
 Egy órára 1 frt — kr.
 Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (nagy-uj-utca, 1702. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben:

Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében. Szinay Gyula kiadó lakásán (kis-csapó-utca 383. sz.) és a szerkesztőségben.

DEBRECZEN

Á debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr.
 Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 30 kr.
 Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újdonság sora 50 kr.
 Nyilttéri közlemények minden petit sora 50 kr.

Hirdetések fölvetetnek Szinay Gyulánál és a szerkesztőségben. Kéziratok vissza nem adatnak.

Szapáry csalódása.

Gróf Szapáry Gyula miniszterelnöknek a képviselőház szombati ülésén tett nyilatkozatai után megállapítható, hogy a kormány a képviselőház hátralevő időszakára nézve semmi munkatervet sincsen.

Most, a delegációk ülésezése idejére a kormány a képviselőház üléseit felfüggesztette, de ugyanakkor elmulasztotta azt a kötelességet, hogy a Házat tájékoztassa a felől, mit lesz ez teendő majd akkor, mikor decemberben ismét megkezdik az üléseket.

Mert azt csak megengedi a kormányelnök, hogy a képviselőház tagjainak már most tudniok kellene: minő teendőket kíván a kormány a törvényhozással elvégeztetni addig is, a míg az ülésszak elvégződik.

A kormány ugyanis legkivált a közigazgatási vita folyamán komoly ígéretet tett arra nézve, hogy a kir. kuriának választási ügyekben való bíraskodásáról, a szolgálati pragmatikáról, az állami tisztviselők fegyelmi ügyének szabályozásáról stb. törvényjavaslatokat fog a ház elé terjeszteni.

Maga a Ház többsége egyenesen annak reményében fogadta el a hirhedt két szakaszos közigazgatási reformjavaslatot, hogy a kormány még a most folyó ülésszakban az ugynevezett garanciális törvényeket elkészíteti és a Ház elé terjeszti.

Ezt Szapáry gróf ünnepélyes ígé-

retei alapján maga a többség is méltán elvárhatta.

Ámde Szapáry gróf úgy látszik nem sokat törődik az ilyenmő ígéretekkel beváltásával, mert ma úgy a többség, mint az ellenzék teljes bizonytalanságban van a felől, hogy e reformtervezetből a jelen ülésszakban mit fog a kormány előterjeszteni.

Hire jár annak — s ugylátszik teljesen alapos értesülés nyomán — hogy a kormány még februárban feloszlatni szándékozik a jelen országgyűlést s az általános választásokat még a tél utolsó felében foganatosíttatja.

Ha ez tényné válik és ha a kormány a még hátralevő ülésszakra nem ad munkatervet — ez egyenesen azt jelenti, hogy a közigazgatási reformjavaslatot és a garanciális törvényeket egyáltalán nem szándékozik a jelenlegi országgyűlés elé hozni, hanem csak az új választások után megalakuló országgyűlésnek lesz majd alkalma e kérdésekkel foglalkozni.

Ebből azt kell következtetnünk, hogy a kormány még a jelenlegi nagy többségben sem bizik meg annyira, hogy annak támogatásával keresztül vinni remélhetné a közigazgatási reform s a vele kapcsolatos törvényjavaslatokat.

Ez tehát a kormány újabb meghátrálása, most már nem is a parlament ellenzéke és a nemzeti közvélemény, hanem a saját pártja előtt is.

Mert, ha biznék abban, hogy a je-

lenlegi parlamenti többség segítségével keresztül viheti a közigazgatási reformtervet, akkor már a jelenlegi ülésszak hátralevő felében előhozakodnék vele s mert nem teszi, annak a jele, hogy ebben való bizodalját is elveszítette.

Szapárynak úgy látszik még kompaktabb és még engedelmesebb többségre van szüksége, arra való nézve, hogy a közigazgatási reformjavaslatot megszavaztassa.

Ámde ha azt hiszi Szapáry gróf, hogy ez a többség — az ujonnan alakuló képviselőházban meg lesz — abban alaposan csalódik, mert bárminő erőszakoskodások mellett ejtessenek meg az új képviselőválasztások, olyan többség — mely a mainál kompaktabb és engedelmesebb — sőt elvakultabb legyen, — nehezen lesz összehozható.

Ma már a szabadelvű párt politikáját támogató része a választóknak is, kinyitott szemekkel nézi a politikai helyzetet, s azt nagyon is jól látja, hogy nem a Szapáry-kormány az, mely a nemzeti érdekek előmozdítását — bárminő téren sikerrel eszközölhetné s bizottra vehető, hogy az új választások után a parlamenti helyzetnek oly változása áll be, a mely épen nem lesz kedvező a kormány terveire. Szapáry gróf tehát egyenesen önmaga ellen cselekszik, ha az új parlamenttől vár oly dolgot, melyre a mait rávenni nem sikerült.

Az új parlament, mint bizton hisszük, meg fogja győzni ő kegyelmességét ebben a dologban való nagy felsüléséről.

A DEBRECZEN TÁRCZÁJA.

Orosz históriák.

Abban az időben, mikor a borkii katasztrófa történt, tartózkodott Párisban egy orosz tudós, a kiről azt susogták, hogy a nihilistákkal összeköttetésben van, s ki a fent említett szerencsétlenség után csakugyan hirtelen eltűnt Párisból.

Az orosz tudós irományai között találtak aztán egy 34 oldalra terjedő füzetet, mely vékony papírra primitív betűkkel nyomtatva, a kiadónak és a nyomtatás helyének megnevezése nélkül jelent meg. A nyomtatás kezdetlegessége arra enged következtetni, hogy az kézi gépen készült. A füzet czime »Prebiwanye Chalturina w Simnem Dworeje«, azaz »Chalturin tartózkodása a téli palotában«. Ha végig olvassuk e füzetet, tisztába jövünk azon eszközökkel is, melyeket a nihilisták összeesküvésök alkalmával használnak.

A dolognak könnyebb megértése végett meg kell jegyeznünk, hogy azt a Chalturin Istvánt, kiről itt szó van, már 1882-ben felakasztották Odesszában. Tudjuk tehát azon-

nal, kivel van dolgunk. Chalturintól származott az az eszme, hogy a téli palotát légbepölytve, II. Sándor czárt eltegyék láb alól. — Chalturin 1872-től fogva Szent-Pétervárt lakott. Rendkívüli organizáló tehetséggel bíró ember volt; specialitása abban állott, hogy titkos szövetkezeteket hozzon létre, s miután terveit keresztül vitte, nyomtalanul eltűnjék. Őt év alatt, vagyis 1873—78-ig tizenhárom ilyen titkos szövetkezetet hozott létre Szent-Pétervár különböző negyedeiben. Végre 1879. év október havában érkezettnek látta az időt, a melyben már tenni, cselekedni is kellett; összehívta a központi végrehajtó bizottságot, s ettől annyi dinamitot kért rendelkezésére bocsátani, a mennyire szüksége leend tervének végrehajtására.

A bizottság helyben hagyta kívánságát, s a forradalmi párt biztosította támogatásáról. Chalturin azonban visszautasította ezt az ajánlatot; azt követelte, hogy egyedül hajthassa végre a tettet, melyhez azonnal hozzá is látott.

Mindenekelőtt módot kellett találnia, hogy a czárhoz közeledhessék, a mi semmiesetre sem volt könnyű dolog. — Sikerült neki egy

császári diszhajón mint lakkirozó és asztalos alkalmazást nyerni, s ott oly tanulékonynak, oly engedelmeseznek, s a mellett oly együgyűnek mutatta magát, hogy senki sem gondolhatta egy percig is azt, hogy az Olonecz kormányzóság-ból származó paraszt — mint minden nihilistának, neki is kitünő bizonyítványai voltak — nihilista volna.

Két hónap elteltével Chalturin, a kivel nagyon is meg voltak elégedve, oda vitte dolgát, hogy a czári palotában alkalmazták, mint parket-lakkirozót. Ezen idő alatt azt írta a végrehajtó bizottságnak, hogy »az ellenőrzés és felügyelet oly rossz, hogy nem foghatja fel, miért nem lopnak többet a császári termekből, mint a mennyit tényleg lopnak.« Egyszersmint értesíti a végrehajtó bizottságot, hogy pontos számítások által bizonyossá lett, miszerint a folyosók kanyargásai és a különféle lépcsőzet daczára, a pinzevelhelyiség, melyben többi kézműves társaival együtt alszik, épen a czári ebédlő-terem alatt fekszik.

Mikor a czár hazatérését várták, gyakrabban volt szükség Chalturin jelenlétére a kastélyban, úgy hogy lehetetlen volt kimennie.

A brazíliai államcsiny. A brazíliai egyesült államok főnöke Fonseca a napokban egyszerűen diktátorrá tette magát. Önhatalmilag feloszlatta a kongresszust Rio de Janeiroban és egy másik városban kihirdette az ostromállapotot s manifesztumot bocsátott ki, melyben önkényes intézkedéseit igazolni igyekszik. A hivatalos előadás szerint a törvényteleniséget a kongresszus felsőháza, a szenátus kezdte meg. Az alkotmány értelmében ugyanis a köztársaság elnöke minden törvény ellenében csak egyszer gyakorolhat vetojogot; ha a törvényhozás mindegyik házában az a törvény másodikról is elfogadtatik s két harmad többséget kap, úgy az ipso jure, a köztársasági elnök jóváhagyása nélkül is életbe lép. Az alkotmány e pontjából származott a konfliktus. A kongresszus törvényt hozott, hogy a vámok ne aranyban fizetessenek. Ezt az államfő nem hagyta helyben: a képviselőház azonban másod ízben is elfogadta a törvényjavaslatot, mely ipso jure is hatályba lépett volna, ha a szenátus kétharmadrésze szintén elfogadja. Itt megejtetvén a szavazás, 15 szenátor ellene, 29 pedig mellette szavazott s így csupán egy szavazat hiányzott a kétharmad többséghez. A javaslat hívei erre megtámadták a szavazás érvényét, első sorban azért, mert a 15 főnyi kisebbség egyik tagja, Fonseca tábornok, a köztársaság elnökének testvére s így érdekelt fél. Ennek folytán a többség Fonsecatól megvonta a szavazati jogot, mi kétségtelenül törvénytelen volt s új szavazást rendelt el. Ebben már csak 14-en nyilatkoztak a kérdéses javaslat ellen, 29-en pedig mellette s így megvolt a kétharmad többség. Ezt az esetet használta fel a köztársaság elnöke, hogy feloszlassa a kongresszust, s legalább egyelőre behozza az önkényuralmat. Úgy látszik azonban, hogy nem ez a vizsály, hanem sokkal fontosabb okok bírták őt ez intézkedésekre. A kormány rendszabályaiból az tűnik ki, hogy Braziliában a monarchikus párt ismét előtérbe kezdett lépni s nagyon valószínű, hogy sok pártíve volt a kongresszusban is, melyet ez okból kellett feloszlítani. Most a kormány szigorú rendszabályokat léptet életbe minden monarchista tüntetés ellen s többek közt külön vizsgáló bizottságot küldött ki, mely a köztársaság ellenségeit deportációra fogja ítélni. Mindez arra vall, hogy a monarchista mozgalom erős hullámokat vet Braziliában s hogy a nép nagy része a császárság visszaállítását óhajtja. Nagy kérdés, hogy a köztársaságiak mostani erőszakoskodása nem fogja-e éppen siettetni ez óhaj teljesedését.

Katonai reformok. A hadsereg rendeleti lapja új, organikus változások felől ad hírt, melyek különösen a szekerész és élmező- zési csapatok körében eszközöztetnek. A train-

ezredek beosztása megmarad. Háboru esetére a fennálló szekerész eskadronok úgy lesznek beosztva, hogy minden gyalogos és lovassági osztály és minden hadtest-parancsnokság külön szekerész eskadronnal bírjon. Mozgósítás esetére is fontos intézkedéseket hoz a hadsereg rendeleti lapja. A honvédség szintén érdekes újításoknak nézhet eléje. A felszerelésre vonatkozólag azt mondja a rendeleti lap, hogy az eddigi kések helyett a hosszú lovassági kardot fogják behozni. Az altisztek revolvért kapnak, a szekerészek pedig új karabínokat. Nagyobb változások várhatók tehát a hadsereg felszerelése körül. E reformok leginkább a hadgyakorlatok tapasztalatainak az eredményei.

Asszony-uralom.

A világ megváltozik. Ma-holnap nemcsak repülő gépeink lesznek, de kitalálják az emberek halhatatlanságát is. No nem úgy értem, mint ahogy az akadémia teszi. Attól ugyan meghalhat az ember.

Két dolog okozott jogos izgatottságot a legutolsó napokban. A nőket érdeklí mind a kettő: a teremtés e gyöngyének alkotott, de minden férfi erőt lenyűgöző hatalmasait. kiknek korlátlan uralma most már teljesen kezükbe szolgáltatja az eddig erősnek gunyolt férfiakat.

Immár rövid idő múlva nemcsak a katedrán, a postánál és vasutnál, hanem az üzletben is nők fogadják a vevőket; és mi természetesebb, — minthogy ezután több lesz a bukás.

Nehogy valaki félreértsen, ki kell jelentenem, hogy ezt a szót így értem: a nők vonzók, kedvükért sokan mennek majd vásárolni.

De mivel a jövőben sem remélhető, hogy akinek nem volt pénze: annak ezután sokkal több lesz, új életre támad a hitel, melyet sem a férfiak nem fognak restelleni továbbra is igénybe venni, sem a nők nem fognak megtagadni egy-egy üres zsebű s esetleg üres fejű, — de azért less gavallértól...

A kereskedelem női kezekbe jut. Erősebbek-é, mint a férfiaké: ki tudja? Hogy rábeszélő képességük, üzleti ügyességük, és kellemes mosolyuk, villogó tekintetük a forgalmat növelni fogja: bizonyos. Reméljük a legjobbat.

A kereskedőnők, mint »parthiek«, is jobbak lesznek. Egy ügyes, gyakorlott kereskedőnőt, — örömmel vesz el olyanférfii, —

ki híján-van-e képességnek. Szóval: az újításból előnyök várhatók.

A híres Salisbury azon ígéretét hozta nemrég hírül a táviró, — hogy a nők szavazati jogának megadására fog igyekezni.

Angliától, igaz még messze állunk, — de nincs kizárva a lehetőség, hogy ami ott keresztül megy, ha nem is hamar, egyszer nálunk is életbe lép. Mi lesz akkor?

A mese valósággá válik. A férfiak dajkálják gyermekeiket: a nők vagy üzletbe mennek, vagy a városi és megyei gyűlésekre járnak. Politizálnak, korteskednek; állásokra aspirálnak, izgatnak, szavazatokat kérnek és ígérek.

A nők szavazati jogának megadásához már nem sok kell, de az nehezebb lesz, hogy az ügyvédi, orvosi, mérnöki állásokat is elnyerhesék a nők mindenütt.

És ha ez bekövetkezik, nem alaptalan aggodalmuk lesz a férfiaknak. A nők elszednek előlük minden állást: vezetni fogják a politikát és a közügyeket, a kereskedelmet. — Intézik a bírósági s hatósági ügyeket s itélnék a férfiak felett. Ezt ugyan most is megteszik — magánkörben, de akkor, hivatalosan is kimondják a bűnöst mindazokra, akik nem tesznek eleget parancsaiknak.

Jaj a férfiaknak!

Az új áramlat szele már lengedezik. Legyintése még nem érezhető ugyan, de várható. A nők omnipotenciája képezi majd a jövő jellegét és ezért nagyon ráillenek a következő időkre az ismeretes mondás szavai:

Tempora mutantur...

BELFÖLD.

Elhunyt főúr. Br. Jósika Lajos, az erdélyi arisztokraczia nesztora, 84 éves korában, tüdőszívzselhűdés következtében meghalt. Az elhunyt politikai téren az ó-konzervatív eszméknek volt egyik tipikus képviselője.

Zágrábi érsekké a király nov. 4-én kelt elhatározásával Vuchetich István zágrábi kanonokot nevezte ki. Vuchetich legfelsőbb meghívásra Bécsbe utazott. Kinevezése közelebb fog publikáltatni.

A német sajtó s a Magyar Egylet. A »Münchener Allg. Ztg.« megint marakodik,

A végrehajtó bizottság azonban talált módot arra, hogy Chalturinnal az összeköttetést fenntartsa. Az említett füzetből megtudjuk, hogy a végrehajtó bizottság ezen időben három merényletet tervezett a csár élete ellen és pedig azért, mert nem igen bizott Chalturin ügyességében, azonban mind a három dugába dőlt. Az első azért nem sikerült, mert a csár, Krimből való visszautazása alkalmával, nem választotta az odesszai utat; — a másodiknál Alexandrowskban a dynamit minősége nem volt jó; Moszkvában pedig egy egészen más vonatot röptettek légbé, mint a melyen a csár utazott, a ki szerencsésen megmenekült. Akarva, nem akarva, Chalturinra kellett tehát számítaniok. E percztől fogva a végrehajtó bizottságnak minden ténykedése arra irányult, hogy módot találjon Chalturinnak minél több dynamitot juttatni, a ki az ágya alatt rejtette el azt.

1879 december 6-án Kwiatkowskí, az összeesküvők egyike — valami verekedés alkalmával elfogatott: megmotoztatván, a csári teli palotának egy tervrajzát találták nála, a melyen az ebédő-terem egy veres kereszttel volt megjelölve. — Kwiatkowskít sokáig és szigorúan vallatták, ő azonban állhatatos maradt s így nem derült ki, hogy ő a terroristák egyik

kolomposa s szabadlábra helyezték. De már a gyanu fel volt kelte, miért is szigorú vizsgálatot tartottak a palotában. Semmi gyanust sem találtak, de azért a pinczehelyiségekben is őrt állottak, s egy éjjel, mikor Chalturin aludt, a csendőrség ő hozzá is benyomult. Már elveszettnek hitte magát: a csendőrök felköltötték, kifordították szalmazsákját, felkattatták ládáját, a melyben a dynamit volt. Azt várta, hogy azonnal keresztül szurják; — csudálatos módon a csendőrök nem találtak semmi gyanust, s szépen eltávoztak. — Ezeketől tehát nyugodtan folytathatták a palotába való dynamit szállítást.

Chalturin tehát újból hozzá fogott borzadályos munkájához; börtöndjét az ebédő véfalához taszítá, s egy éjjel sikerült neki, alig öt méternyi távolságban egyik palotáról állástól, két lyukat a falba furni, melyekbe két ötven centiméteres csövet helyezett; s ezzel készen volt aknája, 120 font dynamitot helyezett oda, épen elégséges arra, hogy a palotának egy egész szárnyát légbé röptesse.

Chalturin több ízben akarta tervét végrehajtani, közbenjött akadályok miatt azonban mindannyiszor kénytelen volt elhalasztani. — Olyankor mindig Seljaboff előtt haladt el, s

susogva mondá: »Lehetetlen!«, avagy: »Még nem!« ennyiből állott minden érintkezésök. Végre 1880 febr. 17-én este Chalturin Seljaboff mellett elhaladva, egészen nyugodtan mondá: »Megtörtént!«. Ugyanazon perczen iszonyu robbanás rázkódtatta meg a teli palotát egész alapjában; Seljaboff megragadja barátjának karját, s a két nihilista egész nyugodtan hagyja el a palotát, azon gondolattal, hogy a csár meg van halva.

Mintegy ötven lépésnyire az admirális palotájától elkezdének futni; bemenekülnek egy összeesküvő társukhoz, a hol Chalturin elájul. Ez az ember, a ki képes volt hónapokon keresztül irtóztató munkáját folytatni, most, midőn azt végrehajtotta, elveszti lelki erejét és elájul! Két óra hosszat önkívületi állapotban feküdt, s midőn magához tért, első szava ez volt: »meghalt-e!« E kérdésre nem tudtak biztos feleletet adni, s az összeesküvők közül egyik sem mert kimenni a tényállást megtudakolni.

S most a felelem, avagy a kétségbeesés bátorságának érzete szállja meg őket, — ki tudná ezen érzékeket meghatározni. Nagymennyiségű dynamitot halmoztak el a szoba minden zugába, s esküt fogadnak, hogy az egész városrészt légbé röptik, ha netalán a

a miért nem is lehet haragudni, mert hát természetesen ez a szegény párának. Ismét a Magyar Egyesülettel foglalkozva, így szól a többiek közt: „Még a józanabb magyarok is csak félve mernek a tulhajtott nemzeti törekvések ellen szót emelni, mert mindenki retteg a hazafiatalanság megsemmisítő vádjától, a melylyel illetnek mindenkit, a ki más nyelven beszél, mint magyarul. S a polgári szabadság és egyenlőség eme direkt negációja napról-napra geometriai haladvány szerint nő.” — No hát csak nőjön minél nagyobbra!

KÜLFÖLD.

A milliók. A delegációk elé terjesztett közösügyi költségvetés szerint a szükséglet: 139.142.866 frt. Ebből levonva a 2.683.508 frt összfedezetet, továbbá a 40.155.180 frt vámfölösleget, öszszükségletül fennmarad 96.314.180 frt, melyből Magyarországra 28.316.376 frt esik. A hadügyi költségek 4.604.009 frttal való emelkedése az altisztek zsoldjainak felemelésével és a tisztii létszám szaporításával függ össze.

A közös hadügyminiszternek a delegációk elé terjesztendő költségvetésének extraordináriuma, egyik bécsi lap híre szerint, tízennegy millió forint többletet fog kitüntetni. A haditengerészet czimén pedig negyedmillió forint tulkiadás fedezése szükséges. Ha ezek a tételek megfelelnek a valóságnak, akkor a hadügyminiszter költségvetésében az utolsó közös miniszterkonferenciák óta ismét lényeges változás állott be, a mennyiben a szükséglet negyed millióval emelkedett.

Az orosz éhínség. Orosz tutajosok, kik Elbingben megfordultak, azt beszélik, hogy Oroszországban mindegyre nagyobbodik az éhínség és terjed a nyugati tartományok irányában. A lakosok ezrével hagyják el eddigi lakóhelyüket s átvándorolnak a szomszéd kormányzóságokba, hol aztán az eleség készletek hamar elfogynak.

Különfélék.

Szerencsés őrmester. Az olasz vöröskereszt-sorsjegy 100.000 lírás főnyereményét Bokor Ignác, soproni egyik őrmester nyerte, a f. hó 2-ikán megejtett húzásnál.

26 emeletes nyomda. Óriási nyomdaépület készült el nemrég New-Yorkban. — Emeleteinek száma nem kevesebb, mint 26 s ezek fölött még egy torony emelkedik, melynek lapos teteje 95 méternyi magasságban van a föld színe fölött. Maga a torony 6 emeletes. A gépek mind a fölszinten vannak elhelyezve.

Az óriási épület a „New-York Wold” czimű lap számára épült.

A lottópör újabb halottja. A temesvári híres lottó-pörnek már néhány halottja van. Sajátságos, — hogy e pör szereplőinek legnagyobb része az örültek házában fejezi be életét. Szobovics Károly a szegedi börtön kórházában fekszik elmebetegesen. Svosil Ferencz tanu heves örülési roham után halt meg Temesvárott s most Neubauer Ferencz, ki a pörben egyik legfőbb tanu volt, szintén meghalt a — nagyszabeni tébolyában.

Vérfürdő. Usiniben a napokban egy Zoller nevű paraszt, ki alig tért haza a fegyverházból, a hol hét esztendő telt, rátámadt a polgármesterre, és agyonlőtte, aztán Coca Klótild parasztasszonyt pusztította el. Egy másik parasztot két törzsurással ölt meg és Sechi földbirtokost pedig három revolverlövessel. A rémület irtózatos. A megöltek a gyilkos parasztnak ezelőtt hét évvel lefolyt pörében mint terhelő tanuk szerepeltek.

Czár és ujságírók. — A czár berlini utazása alkalmával a stettini állomáson érdekes intermezzo folyt le. Az ujságírók egy kis szobában kaptak helyet az állomáson, ahonnan azonban nem juthattak ki, mert a rendőrség nagy előrelátással derék kollegáinkat az illető szobába formálisan becsukta. Az egyik ujságírónak, amerikai hírlapírónak is becsületére való ügyességgel, sikerült szaba kulcsát megszerezni s már épen ki akart illanni az alkalmatlan fogságból, amikor szótlanul egy rendőr az ajtónál terem és utját állja. Így aztán a czár átrobogott Stettinen anélkül, hogy közelbről tolhegyre vehették volna.

A boxoló czár. A Salon és Sport az orosz czárról azt írja, hogy kitűnő boxoló, s ennek tanubizonyságát a kopenhágai királyi színházban adta. Wagner „Walküre”-jét játszották, melynek első felvonását még be sem végezték, midőn a czár, ki Wagner zenéjét gyűlöli, Waldemár herczeggel elhagyta a páholyt, bement vele a külön theázo-terembe, s ott falatozta egy ideig. Aztán feltűrték frakkjuk ujját, s egy kis boxolással kárpótlák magukat azért az unalomért, a mit nekik Wagner okozott. A czár nagyon ügyes boxoló, de a sugár Waldemár herczeg fűgőbb. Így azután II. Sándor néhány támadása teljesen balul ütött ki, sőt még kapott is néhány hatalmas puffogó ütést a sógorától. Ezt a fölség valószínűleg megsokallotta, mert csakhamar összeszedte teljes erejét, — pedig az ereje rendkívül nagy — s olyan ellenállhatatlanul támadta meg Waldemár herczeget, hogy egyik ütése, mely épp

fültövön érte, le is terítette. A czár egy pillanatra zavartan, megdöbbenve állott, de csakhamar elfutott, s hozott apróra vagdalt jeget, azzal bedörgölte a herczeg homlokát, sőt néhány kis jégdarabot le is csusztatott a nyakszirtjén a hátára. Ez segített, Waldemár csakhamar talpra állott, — lehet, hogy az ájulást csak tettette, — s nemsokára józuen kacagtak az „eset” fölött mind a ketten. Később az egész királyi család kiment a páholyból s jóformán erőszakkal hurcolta a czárt a nézőterre még egy adag Wagner-zene elszenvedésére. A czár, a kit, ha nekiszegzi a lábát a karszéknek, az egész királyi család sem képes helyéből kimozdítani: engedett s mely sóhajtással visszament hallgatni a Walküroket.

Ujdonságok.

* Értesítés és kérelem. A helybeli ev. ref. főiskola kijelölendő akadémiai hallgatói f. november hó 11. és 12-ik napjain, azaz a következő szerdán és csütörtökön fogják a főiskolai tápintézet részére szokásos öszi segélygyűjtés céljából városunkban egyházunknak hagyományos áldozatkészességéről ismeretes és főiskolánk iránt mindenkor meleg ragaszkodással viseltetett tagjait meglátogatni. Tisztelettel és teljes bizodalommal kérjük t. hitfeleinket, sziveskedjenek fölségeikből szeretettel áldozni azon szegény sorsu ifjak fentartására, a kik egykor egyházunk és iskolánk érdekeinek szolgálatával, addig is pedig halás közönséggel és komoly igyekezettel fogják viszonzni a nemes szívu adakozók jótéteményeit. — Debreczen, 1891 nov. 9. Dr. Bacsoni Lajos, akad. igazgató.

* A kincstár öröksége. Érdekes meglepetésben részesítette Vekerle minisztert S. z. K. i. s. J. á. n. o. s. n. é. egy biharmegyei, — k. i. s. m. a. r. j. a. i. jómódu földműves özvegye. — Végrendeletileg két hold földet hagyott a kismarjai határban a kincstárnak. A pénzügyminiszter már el is fogadta az örökséget.

* Falka vadász-társaság. A helyben állomásozó honvéd-huszár-tisztek — a 15-ik huszár-ezred és a méntelep tisztjeivel egyetértve — falka vadász-társaságot alakítottak, melynek elnöke Bolla tábornok, igazgatósági tagok pedig az ezred-parancsnokok és törzs-tisztek. Gyepvezér: Vass honvéd-huszár főhadnagy, ki már eddig is több rendbeli vadász-kirándulást rendezett, s ki a Szapáry gróftól 8 hatalmas róka-kapát hozatott, melyek vasárnap lettek kipróbálva. Mint vadász-mester Schwarcz kapitány működött, kitűnően vezetvén a 20—22 lovasból álló „mezőnyt”, mely mintegy 25 percig tartó erős futam után ért véget. E valóban katonás

rendőrség hozzájuk behatolna. Így tölt el az első éj, — a rendőrség nem mutatkozott. — Másnap reggel Seljaboff kiment tudakozódni, tíz perc múlva azonban ismét visszajött ezen felkiáltással: »Nem sikerült!« Chalturin ekkor irtóztató esküt tesz, hogy t. i. le nem teszi a fegyvert mindaddig, míg a czárt meg nem ölte.

Ezen epizód leírásával végződik a füzet; nem tudhatni tehát, volt-e s minő része Chalturinnak azon merényletben, mely II. Sándor czár életének véget vetett. Azonban a kifelé oly hatalmasnak látszó Oroszországnak föld alatti áramlataira borzadalmas világot vet e kis füzet, épen egy a nihilisták működésére is, kiket az orosz hatóságok, valahányszor néhányat közülök a bakónak átadnak, mindannyiszor véglegesen kiirtottaknak hirdet, s kik mégis folyvást beszélgetnek magukról. Az orosz kolosszus nehéz betegségben szenved, a mit legjobban azon füzetke bizonyít, melynek tartalmát a fentebbiekben vázolók.

—ó—r.

Ész és szív.

Az ész mindig okot keres; a szív mindenben ösztönre indul. A szív benyomások után indítványoz; az ész törvény szerint in-

tézkedik. Az ész megítél a mi van selőhöz a mi nincs; a szívet megihletti a mi van s vágyra hozza a mi nincs. Az ész szép és igaz eszmével mint örök elv áll; a szív benyomásával — mint időközi — változik. Az ész, mint eredeti erő, betölt és élte; a szív, mint származott tűz, gyulaszt és kialszik. Az ész soha sem pazarol, de szűkölni sem hagy; a szív ma kincseibe fulaszt, holnap kizsákmányol. Az ész hirtelen fejlik a gyermeknél, növekszik az ifju korban, kitisztul a férfunál s megéri a vénnél; a szív százfélé kap a gyermeknél, tulzásba csapong az ifjunál, önzővé lesz a férfuban s elhül a vénnél. Az ész emlékezet által tartja meg felfogásait; a szív új benyomásokkal törli el a voltakat. Az ész egybeveti emlékekben birt tapasztalásait a jelen tárgyaival s a hasonlításból okoskodik; a szív mindig magában tekint a napi benyomást s annak ereje szerint tesz. Tehát a m a z állandó erők által munkál; e z változó eszközökkel kormányoz. Az ész hatalmas állam, melynek arisztokratija: logika, országa: bölcelet s miniszterei: a felfogó, ítélő s okoskodó tehetség; a szív forradalomteljes köztársaság, melyben vándorló elemek adják a betegeket.

Miután tehát a szív és ész különböző erők

— a cselekvés világát pedig erők idézik elő — természetes, hogy minden tény ahhoz képest fogja eredményeit meghozni, a mint szívöszton vagy észfontolás útján született. Minthogy azonban az ember test és lélekből áll, melyeknek képviselője a szív és az ész: önként következik, hogy valamint egyik erőt a másiknak minden legkisebb befolyása nélkül elszigetelve gondolni nem lehet (kivéve a tébolyodottakat), ugy valamely tény, egyáltalában, az erők különvált egyikének józanon nem tulajdonithatók. Ugy, hogy midőn egy ember vagy állam életéről ez mondatik: »szív-uraság alatt áll«: nem annyit tesz, mintha tőle az ész legkisebb jelensége is megtagadtatnék; mint szinte megfordítva, az eszkormány fogalma a szív hefolyasát ki nem rekesztheti; hanem a tétel a szerint állittatik fel, a mint szív vagy ész, azaz: ok vagy ösztön gyakorol tulnyomó hatalmat a kérdésbe vett tényen vagy életen.

Gondolatok.

Valami angol filozofusra fogják rá, hogy azt mondta volna a nőkről: Ha együtt láthatnám azokat a ruhákat, melyeket bizonyos nő visett, egész életét megtudnám írni.

sport-multság — mely az erős lovaszt is próbára teszi — élénk érdeklődésre talált tisztjeinknél, s óhajtható, hogy abban tartalékos huszártisztjeink is részt vegyenek. Mint halljuk, minden vasárnap és csütörtökön tartanak falka vadászatok, később néző közönség, hölgyek részvételével is. Végül pedig fényes bál fogja befejezni a vadászatok.

* **A tornaegylet**, melynek elnöksége és választmánya az önálló torna-csarnok létesítése érdekében nagyobb szabású akeziót készült megindítani, a következő gyűjtő-ívet bocsátotta ki: A debreczeni tornaegylet, mely 24 éven keresztül a ref. főiskola véd-szárnyai alatt működött, mindenkor egyik kifizetői részvételével az önállóságra való törekvést s e célból önálló tornacsarnok építését. Hosszu időn keresztül képes volt ugyan egyetünk hivatásának megfelelni önállóság és csarnok nélkül is, de ezt már tovább nem nélkülözheti, ha a haladó korral lépést tartani s az ösmeretlenség homályából kibontakozni akar. A mi nagyobb városaink legtöbbje önálló tornaegylettel s díszes tornacsarnokkal dicsekedik s ennek tulajdonítható, hogy ezen egyetünk napról napra figyelemreméltóbb eredményeket mutatnak fel, — elodázhatlan kötelességünk tehát, hogy az önálló tornacsarnok felépítését mi is foganatba vegyük.

Csekély ugyan az anyagi erő, melylyel e vállalat kiviteléhez fogunk, de ismert a nagyérdemű közönségnek minden szép, jó és nemes iránt tanúsított jóindulata s ez adta egyetünknek a bátorságot, hogy ezen rég taplált eszméket megtestesítsük.

A már kész költségvetés szerint szándékunk oly épületet emelni, mely ne csak a tornász és az athletica mai igényeinek feleljen meg, hanem városunknak is díszére szolgáljon. Nyerend tehát e csarnok felépítése által városunk, de nyer különösen az ifjuság, melynek testi ereje kifejtéséhez az önálló tornacsarnokban az eddigienél több alkalma nyílik, nyerni fog végre közegészségügyünk, melynek javítása a mai társadalomnak legelső feladatai közé tartozik.

Hála az általános műveltség mai fejlett voltának, a tornászati fontosságát többé fejtegetni nem szükséges; mindenki meg van győződve azon igazságról: ép testben lakik ép lélek. Mi ép testet akarunk adni a társadalomnak: ugyan ki maradhat közönyös nemes törekvésünk iránt?!

Ily szent cél érdekében emeljük fel kérés szavunkat, s fordulunk a nagyérdemű közönség áldozatkészségéhez. Hisszük, hogy az áldozatkészség nem késik, s kiki tehetségéhez képest adakozni fog a közegészségügynek és a nemzeti nevelésnek ezen közös oltárára. — Reméljük, hogy támogatni fog bennünket különösen Debreczen sz. kir. város hazafias polgársága, mely ifjuságunk testi nevelését mindenkor szíven viselte.

Bizalommal fordulunk azért t. czimedhez, hogy a jelen gyűjtőívben bárminő csekély adományt gyűjteni, s azt jelen ívvel együtt egyetünk pénztárnokához, Lovász János urhoz (Debreczeni első takarékpénztár) lehetőleg a jövő 1892. évi febr. 1-én eljuttatni méltóztassék. Tisztelettel kérjük, hogy a jelen ívet a jelzett határidőre pénztárnokunkhoz még azon esetben is eljuttatni méltóztassék, ha b. gyűjtése eredménytelen maradna. Az adományokat hírlapilag nyugtázni fogjuk.

Debreczen, 1891. november 8.

Tisztelettel, a debreczeni tornaegylet nevében: Nagy Ferencz, elnök, Dr. Orbán József, titkár.

* „**Esik a hó . . .**“ Az első hópihét követte a többi, sűrűn hullottak, mintha »tengeri pattogó« rostán szitálták volna őket. Hullottak, szállingóztak szét a kis, olvadákony természetű, selyemnél is puhább hócsillagocskák, melyeket aztán ide lent a természet gondos keze óriási, végtelen nagy »palástta« fon össze. Vége hossza nem lesz ennek a »fehér palástnak«, mely ha már egyszer komolyan megindul a havazás, pusztát és erdőt, hegyet és völgyet, falukat és városokat, járt és járhatlan ösvényeket szeretettel betakargat finom leplebe. Akkor lesz csak aztán a »jó világ« az utcák rivalgó gyermek népségére, kik jól

irányzott hógulyáikkal, oly pompásan eltudják találni az egymás fejét, ámbár evvel ugyan nem azt mondjuk, hogy azok érdemes — célpontok volnának . . . Reggel még oly szép, téliességben volt öltözve a táj, hogy bizton reméltük, delutánra már sikamlós szanokat repítenek az utcákon a csengős-bongós, czifra szerszámozatu menek, de megváltozott delutánra minden. Az idő megenyhült, a hó elolvadt és nekünk még bizonyára napokig kell várakoznunk, míg joggal idezhetjük a nóta szavait:

»Befujta az utat a hó!
Czélátlanul fut a fakó!»

* **Hajduvármegye közig. bizottsága** tegnapi ülésén felolvasott mult havi jelentések sorozata a következő: Az alispán, Rácz Gyula jelentése szerint a közbiztonság az elmúlt hóban teljesen jó volt. Tizenegy tüzeset történt, az okozott károk azonban mind jelentéktelenek. Az állategészségügy is jónak mondható, járvány sehol sincs a megye területén. Fegyelmi eljárás a következők ellen van foganatban: Sallay József, volt hadház-városi irnok, Rózsa Jakab b.-ujvárosi községi orvos ellen, Csapó Zsigmond h.-hadházi jegyző ellen, Farkas Győző h.-dorogi jegyző ellen, továbbá Dr. Schwarcz Dávid szovati községi orvos és Kaszás J. b.-ujvárosi jegyző ellen. — Dr. Varga Géza főorvos jelentése szerint az egészségi állapot nem javult oly mértékben, mint azt a kellemes időjárás után várni lehetett. A betegségek többféle alakban fordultak elő, így voltak toroklobos, vörhenyes, hagymázás és kanyaró beteg. A halálozás azonban 31 esettel kevesebb volt a szeptemberinél, az elmúlt hóban ugyanis 428 egyén halt meg, s így 1000 lakosra 3—19, évi átlagban számítva 38.28% esett. Ezen arány legrosszabb volt az újvárosi járásban, hol 3.73%, s legjobb Nánáson, hol csak 2.06% volt; tehát e kimutatás szerint is Nánáson laknak a megyében a leg-egészségesebb emberek és pedig a patikárosok, na meg a doktorok nagy — bosszúságára. Születési eset 525 történt. Rendkívüli haláleset 9. A gyógytárak hivatalos vizsgálata is megtörtént. Sándor Kálmán főmérnök jelenti, hogy a mult hóban közmunka váltás címén 1843 frt 99 kr, közuti adó címén 11366 forint 71½ kr, az utak fenntartása címén 245 frt 83 kr, a bírságokban 8 forint folyt be. Szunyogh pénzügyigazgató jelentése szerint a mult havi pénzügyi közigazgatás a következőképpen áll: Egyenes adóban 107.582 frt 98 kr, hadmentességi díjban 3087 frt 11 kr, bélyegjövődékben 6555 frt 67 kr, jogilletékben 11776 frt 75 kr, díjjövődékben 20 frt 07 kr, dohányjövődékben 4809 forint 35 kr, határvám jövődékben 5772 frt 79 kr, fogyasztási adóban 7132 frt 13 kr, italmérésijövődékben 10976 frt 80 kr folyt be. Fizetési halasztás nem engedélyeztetett. Dr. Kósa Zsigmond kir. ügyész jelenti, hogy a mult hóban 29 férfit 7 nőt tartóztatnak le. A munka keresmény 340 frt 55 krt tett ki. Sem a foglárók, sem a rabok közül nem büntettek meg senkit. A tanfelügyelő Kiss József kir. tanácsos jelentése szerint az iskoláztatás jeles volt. A- és F.-Józsa, Kaba, Földes, Tetétlen, Szovát, Nádudvar községekben; j. Nánáson és M.-Pécsen; elég-séges, Bőszörményben és Csegén és végre rossz H.-Dorog, Sámson, H.-Hadház községekben.

* **A debreczeni izr. hitközség** 13,000 frtos törlesztési kölesön kötvényeinek 3-ik törlesztési kisorsolása Paksy Imre kir. közigazgató ur közbejöttével megtartatván, ez alkalommal az 59. 222. 260. 261. 161. 77. 235. 184. 158. 107. és 24. számú részkötvények kisorsoltattak. A kisorsolt részkötvények — a kötvény feltételek első pontjának megfelelőleg — 1891. november 15-től kezdve, az esedékessé vált 3-ik számú szelvény pedig mai naptól kezdve Weinberger Lajos hitközségi pénztárnok úrnál beválthatók. Debreczen, 1891 november 9-én. — Az izraelita hitközség előjárósága.

* **Köszönet nyilvánítás.** Tekintetes Klein Mór ur debreczeni birtokos boldogult nővérének, néhai Haraszi Mórné szül. Klein Erzsébet urhölgynek elhalálása alkalmából koszorú megváltás címén, 50 frtot azaz ötven

forintot küldött hozzánk a szegények közti kiosztás céljából; midőn a fenti összeg átvetelét elismerjük, fogadjuk a nemes lelkű adományozó ur hálás köszönetünk kifejezését. — Debreczen, 1891 november 9-én. A debreczeni izraelita betegsegélyző és ápoló nőegylet nevében: Dr. Balkányi Miklósné, elnök.

* **Pinczetűz.** Az »Ipartestületi takarékpénztár hitelintézeti részvénytársulat« csapó utca 335 számú házában, tegnap delután 3¼ órákor pinczetűz ütött ki. A kivonult tűzoltóság a tüzet, melyhez anyagul a pinczében felhalmozott papirhalmaz szolgált, ¼ órára eloltotta. A kár jelentéktelen. A tűz keletkezésének okát sem ismerik.

* **Selymet lopott a boltba . . .** Egyik helybeli kereskedő egy vén anyókat ki Józsa szülőjé azért adott át ma délelőtt a rendőrségnek, mert az a bolt ajtó elé kiakasztott »selyem kendők közül elakart« kezelni egyet. A kezés öreg ügyét, ki már ismert alak rendőreink előtt, áthelyezték a kir. ügyészséghez.

Az érdekes, tőpörödött alak különben, avval védekezik, hogy ő a »fejreváló keszkenőt« nem lopta, hanem úgy találta az utcán. Azt mondta ugyanis:

— Kirem úgy volt a, hogy mikor mentem az utcán, hát meg láttam, amint egy kis lány egy »szépséges szip selyem kendőt« vett fel a »falaszterűl«. Oda megyek hozzá, mondom, hé lányom add ide nekem azt a kendőt, nem neked való az, hanem ilyen magam féle »vincselédt« illet az meg mint már én la! Nem akarta »szipszaura«, ideadni, hát, elvettem tőle! Reménység szerint elnyerendi az illetékes hatóságtól az illedelmes anyóka illő jutalmát.

* **A pápa csalhatatlansága.** Az infallibilitás dogmájáról vitakoztak egy vendéglőben s a társaság elvégre is abban állapotott meg, hogy a pápa csakugyan — csalhatatlan. Hallgatja a vitát R, az öreg lókupecz, míg végre oda lép a leghevesebb vitakozóhoz s a vállát megveregetve, így szól: »Győjön el a pápa, vegyen tőlem egy lovat és akkor beszéljen a csalhatatlanságról!»

* **Apróságok.**

Janó ott gunnyaszt a vendéglő ajtajában és mivelhogy ő »sodronyos szláv«, hát törött edényeket drótoz. Mivel pedig néhány vendégnek feltűnik, hogy Janó beszél németül is — magyarul is, hát ezért erősen megdicsérik.

— Olyan vagyok én, — tört ki Janóból az önértet — mint a vegics gimeles, tudom totul, nimetül és magyarom is!

Egy sziléziai lapban olvasható: »Fiatallány 18 éves, egyemeletes carroussel tulajdonosnője, meg akar ösmerkedni egy kellemes külsejű s mintegy 1000 márkát érő vagyonnal rendelkező urral. A carroussel esetleg 900 márkán eladható!

A carroussel tehát leányostól 1000 márkát ér, a carroussel maga 900 márkát, a leány ára tehát 100 márka. — Nem is sok — ilyen drága időben!

X. ur annyira rajong Karr Alfonzért, hogy mikor a feleségét meg akarja verni, akkor — a jeles író egy apercujét tartva szem előtt — csak virággal üti meg, azaz, tövestől kiszakít egy jó nagy kaktuszt és azzal huzogat rajta végig.

* **Segéd-jegyzőtől** ajánlkozik egy 8 osztályt végzett tanuló. Czime megtudható lapunk szerkesztőségben.

Bűn és bűnhődés.

— Jelenet a vásárbiói hivatalban. —

— Igen tisztelt, sőt mélyen tisztelt becses és érdekes vásárbiói uram, állított be ma d. e. a hivatalos helyiségbe egy kikent, kifent kunkorgós bajuszu atyafi, kinek fényesre ki »subiczolt« csizmáinak »hivatalos nyikorgása« is elárulja a csizmadiat, hát annak az »pakszusoknak« erányában batorodtam vóna én itt a becses és érdekes vásárbiói ur alkalmatlansága előtt alkalmatlankodni, a kiknek átíratódása tárgyában már csak azért is nekem kell foglalatoskodni, mivel az én nevemre hall-

gat az a két szürke, artányos díszítő, kiktől a pinteki vásáron váltott vóna meg az én szeretve tisztelt Paprika Kovács Mihály uram.

— Hát hogy hívják kendet, s mi a foglalkozása?

— Nagy Sándor vagyok az ur szógálatjára, kit az emberek — társadalmi állapotom miatt, »Csirizes«-nek is neveznek.

— Hazudik kend! rivalt rá a haragos beszédü emberre a bíró. Én ismerem Nagy Sándort, de másforma az ábrázata!

— Mán pedig kirem szeretettel én az —

— Mit még hazudni is merészel kend, mindjárt így meg amugy lesz, a lánczos lobo-gós hordtát a kend hazug nyelvénél!

— Hát nem tudja kend, hogy a »pasz-szusz« a volt gazdának magának kell át-írtni?

— Igenis nem tudom kirem alássan, de meg hiszen, mán én csak ugy gondoltam volna, hogy én vaunék mán la a díszítő tulajdonos, ha egyszer már igaz pinzettel kifizettem a jószág árát.

— Ne gondolkozzék kend Paprika Kovács Mihály semmit, hanem hívja elő a »Csirizes« Nagy Sándor komáját s aztán majd átíratódik a paszus is.

— Hát a se baj kirem aláson, hozom mindjárt, éppen kint van a hurka soron, lévén neki ott dolga. A böbeszédü atyafi csakugyan távozik is, s rövid idő múlva visszatér egy másik, hozzá hasonló szörü ismeretlen emberrel.

— Ime itt van! mondá.

— De nem Nagy Sándor! végezte be a vásárbíró.

— A vaunék én kirem alásson! reflectált dadogva az álnévvel hivalkodó atyafi.

— Ugy? Hát kend is hazug czimboráját akarja párjálni. Hajdu kísérje át e két hazug embert a kapitánysághoz! Ahol is elvették méltó büntetésüket, amennyiben a kapitány 2—2 forint büntetésre ítélte a két atyafit a kik hamis neveket vallottak be; mert restelték a komájukért »ebbe a fránya hideg időben« a kissé távoli »Kis-Kassára« kísértálni. — cz.

Színház.

A nemzeti színház új tagja. Ujházyné Székely Kornéliát, aki tudvalevőleg elvégezte a szini iskolát, a nemzeti színházhoz szerződötték. A Csiky-féle »Proletároknak« fog először fellépni.

TÖRVÉNYSZÉK

Párisi büntények statisztikája.

Londont kivéve, nem történik egy-egy helyen annyi gonosztett, mint Párisban. A statisztika azt bizonyítja, hogy Páris minden városrészében egy év alatt legalább 1800 büntény fordul elő, a mi egész Párisra nézve 144.000 esetnek felel meg. Ez a számarány valóban megdöbbentő, kivált ha elgondoljuk, hogy hány leplezett vagy fél nem derített büneset lappang még a világ- városban, hol a büntettek legnagyobb száma a város középpontjára, a nagy boulevard közepében fekvő Montmartre esik.

Huszonégy gyermek atyja. Érdekes esküdszéki ügyet tárgyaltak Párisban. Diezenne érczöntő állott a bíróság előtt. Azzal volt vádolva, hogy nevének szeretőjét revolver-lövéssel megsebesítette. Az esküdszék Diezennet, ki 24 élő gyermek atyja, fölmentette.

Elitelt asszonygyilkos. A nagyszobeni törvényszék 15 évi fogházra ítélte Ruprich József péklegényt, a ki augusztus 16-án fényes nappal, nyílt utcán meggyilkolta König Rózát, a kaszárnya építésre alkalmazott felügyelő feleségét. Az elitelt, a főlebbezést illetőleg 24 órai gondolkozási időt kért. Az ügyész a vádlott terhére felebbezett.

Két „szörnyhalál“ titka.

— Leleplezés. —

Lapunk tegnapi számában jeleztük, hogy Áron bácsinál egy legördült „spiritusos“ hordó halálra zuzott egy munkás embert, kinek nevét is hoztuk. Most utólag azonban kiderült, hogy az illető a Miskolczi nevet csak bitorolta és igaz nevén Molnár Józsefnek hívták.

Molnár József? kérdik maguktól olvasóink, mintha hallottuk volna már e nevet? Igen, alig egy hét lefolyása előtt hoztunk lapunkban hírt egy szerencsétlenről, kit szintén Molnár Józsefnek hívtak s ki ablaktiszogatás közben a „Bika“ emeletéről a földre lezuhant, szintén agyvelőjét locsantotta szét. Ha babonások volnánk, akkor hihetlenebbnél hihetlenebb kombinációk füzésére hangolna bennünket a kettős szerencsétlenség, mely által két Molnár József nevű ember, ugyan különböző időben helyen és módon, de a fejét zuzva szét, szörnyhalált szenvedett. — De nem vagyunk babonások, mindennek szeretjük a valódi, reális okát kikutatni és azt olvasóinkkal röviden tudatni. Ez esetben is két oly ténynek jött nyomára firkésző riporterünk, mely a fent említett két »néhai« halálát nem véletlen balesetből származó szerencsétlenségekké, hanem határozottan öngyilkosságokká minősíti.

Történt pedig a tényállás úgy, mint riporterünk beszéli, hogy a fentemlített két »áldozat« valami ördögi sugallat folytán arra a rémes gondolatra jött, hogy a halottak napján ellátogatva a színházba, ott megnézik az előadandó határos darabot, mely már nevével rokonos cziménél fogva is: »Molnár és gyermeke« nagy vonzó erővel bírt rájuk.

A két szájalomra méltó áldozat csakugyan megvalósította tervét. Egyik is — másik is kiszurván a kaszánál a »juhász páholyba« járó »hiletumért« esedékes két-két 20 »garaj-czáros« darabot, felment a »kakas-ülőre«. Azonban bár ne mentek volna fel, ez okozta halálukat. A borzadalmas darab rémséges eszmékben, holdvilágra vonnyító, elkárhozott szellemekben, fehérlepedős kísértetekben, »szörnyfészes gondolatokban« gazdag részletei ugyanis olyan nagy hatással voltak e »két szegény« lel-kére, hogy azt magok ez »edzett idegzetü« emberek sem tudták sokáig elviselni.

A következmények: a megezáfolthatatlan »szomorú tényállások« bizonyítanak a jogosult feltevés mellett Miskolczi Molnár József, numeró II, ki a rémes szerkezetű darabnak, csak két első jetenét nézte végig, egy egész héttel élte át névrokonát a Bika-beli Molnár Józsefet, azon lélekekölő tudattal, hogy ő is láttá valaha a »Molnár és gyermeke« című rémséges nép drámáját, melyektől Molnár József, numeró I, ki a darab gyötrelmeit egészen átszenvedte, egészen megzavarodva már előzőleg a halálban keresett enyhülést.

Ez tehát azon leleplezett titok, mely két tökéletesen ártatlan Molnárt kergetett a halálba, és melyért mi, már csak azért is, hogy talán olvasóink okulnak a fenti szomorú példákából, ezen cikkünknek megír-tuk

Különbben is alkalmyszerűen jött ez a leleplezés, mert mint egyik fővárosi lap a jól szerkesztett »Mátyás Diák« jelenti, ugyanott meg egy 90 eztendő öreg embert, ki bejárta a vidék nagyobb városait s jelenleg a fővárosban időzik, mert még soha, jól megkell érteni. életében még egyszer sem látta a »Molnár és gyermeke« című rémséges darabot, mint »csodát« mutogatnak, sőt »tiszteletére« már legközelebb emlék oszlopot is szándékoznak felállítani. . .

Paulusz.

Debreczeni ingatlanok forgalma

a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál f. évi ok. 31—nov. 7-ig.

Balló József és neje Czina Julianna veszik Szénási Gábor és neje Balló Julianna csapó kerti szőlőjét visszavásárlás czimén 50 frtért.

Szatmári Ferenczné Dobrovszki Róza

veszi Kocsis Sándor házat ondódi földével 4300 frtért.

Rácz Gábor és neje Balogh Erzsébet veszik Halmi István csapó kerti szőlőjét 270 frtért.

Kis Lajos és neje Rácz Erzsébet veszik Kis János és társa háza és új földé 3/4 részét 600 frtért.

Turbucz András és neje Bodnis Julianna veszik Nagy Ferencz és neje Bihari Sára csapó kerti szőlőjét 300 frtért.

Szél György veszi Faragó György és neje Öri Erzsébet földét 638 frt. 61 krért.

Törös Anna veszi Balogh József csapó kerti szőlője egyrészét 93 frtért.

Csobán József és neje Báthori Julianna veszik özv. Ökrös Jánosné Polgári Zsuzsána házat 2050 frtért.

Irodalom és művészet.

Felhívás előfizetésre. Verseimet, melyek tíz év alatt részint a vidéki lapokban, részben a főváros szépirodalmi lapjaiban, mint a Vasárnapi Ujság, Ország Világ, Fővárosi Lapok, Magyar Salon, Képes Folyóirat, Képes Családi Lapok, Urambátyám, Üstökös, Magyar Figaro, Magyar Háziasszony, Hölgyek Lapja, továbbá Almanachokban stb. megjelentek, összegyűjtve kiadom. — Kérem azokat, — akik verseim iránt érdeklődni és azokra előfizetni szándékoznak, szíveskedjenek az árt (példányonként 1 forint) újévig hozzám beküldeni. — Gyűjtők 5 példány után egy tiszteletpéldányt kapnak. Zombor, 1891. szeptember havában. Pataj Sándor.

A tavalyi hirlap-forgalom Magyarországon a kereskedelmi miniszter jelentése szerint 4910 hazai és külföldi lapra terjedt ki, összesen 65.121.758 példányban. Az országban szállított a posta 56 milliónál több példányt, Ausztriából érkezett 3581 lap közel hat millió példányban, külföldről 516.127 példány. Magyarországból Ausztriába küldtek közel 1 és fél millió, külföldre közel egy millió példányt. Ausztriából öt milliónál több német és 190.608 cseh lap érkezett; külföldről 60.660 franzózia, 416.464 német és 21.155 angol példány sat.

Előfizetési felhívás. »Tövisék közt« (tárczalevelek) cz. beszélykötetre. Olyan vagyok, hogy egy közönséges szóval éljek! mint a reg-ruta. A bluzom szűk, a bakkancsom kisebb, mint kellene, a sapkám állandó nyergűl a tarkómat választá, szóval fiatal is, vad is vagyok: már t. i. mondásaimban — cseppet sem öreg baka. De mint fenti t. sorsosom — én is kirukkolok a világ elé — nem, hogy önma-gamban tetszelegjem, hanem, hogy lássam, van-e reménységem: az öreg bakaságra. Ugy jártam az életben, mint a tengelyéről lefordult kerék, tekeregtem fel-fel a járatlan utakon s néhol én löktem fel mást, legelőbbször mások löktek fel engemet. Ebben a csavargós utban szedtem össze: örömet, szenvedést, itt az enyémet, másutt a másokét. S amit összeszedtem, most közrebocsátom. Nagyvárad, 1891. november hó. G e l e i J o z s e f, a »Nagyvárad Hirlap« főmunkatársa. Kis, nyolczadrét alaku, 10—12-ivre terjedő könyvecske lesz ez a kötet, melynek előfizetési ára 1 frt. A könyv karácsonkor fog megjelenni.

A Petőfi-társaság vasárnap délelőtt Komócsy József elnöklete alatt felolvasó-ülést tartott az akadémia első emeleti termében. A felolvasások előtt az elnök megemlékezett Szabados János haláláról s meleg szavakban tolmácsolta a veszteséget, a mely elhunytával érte a társaságot. Azután jelentette, hogy Kovács Lőrincz őrnagy Nagybányáról 100 frttal belépett a Petőfi-társaságba alapító tagnak. Jelen-tette továbbá, hogy Bowring L. B., az angol parlament tagja, elküldte a társaságnak Pető-

Állam-jegyek forgalma. A függő államadósság ellenőrzésére kiküldött országos bizottság Récsben, 4801. évi november hó 4-ik napján tartott 50-ik ülésében az állam-jegyek forgalmi összegét 1801. évi október hó végével Következőek találta: A bizottság saját megjegyzései alapján, a tulajdonképeni állam-jegyek összege: 1 forintokban 80.269,300 frt. 5 forintokban 140.877,370 frt, 50 forintokban 154.889,300 frt, összesen 376.035,975 frt. A közös pénzügyminiszterium hivatalos közlése szerint, a sóbányákra bekebelezett és forgalomban levő zálogjegyek összege: 35.958.150 frt, összesen 411.094,125 frt.

Szerkesztői üzenet.

Sz. A. urnak, helyben. Ön így énekel:

»Az én babám
Szőke kis lány,
Rózsa terem
Az ajakán;
Azt a rózsát
Én locsolom,
Akkor midőn
Megcsókolom.«

Ugyan ne mókázzék már, hanem álljon be kerészeknek, ültessen, locsolgasson, — termeljen magának s fonjon ebből magának — poétai koszorút!

Csokonai emlékére. Ön ezt a verset szánta ünnepi ódának? Az ilyen lant-pengetéstől szegény jó Csokona bizonyára megfordulna a sírjában!

Felelős szerkesztő: **Kósa Barna.**
Kiadók: **Szinay Gyula** főszerkesztő,
és **Dr. Bakonyi Samu** főmunkatárs.

Eladó kaszáló.

Fancsikán, a Haláp szélén, egy 8 boglyás kaszáló **eladó.** — Bővebb utasítást ad kiadóhivatalunk, Nagy-uj-utca, Konrád-ház.
490.

1—3.

Kiadó bolt.

Csapó morgó-utca 652. sz. a. egy 25 év óta fenálló **fűszer- és vegyes kereskedés** teljes felszereléssel, hozzávaló lakással, más vállalat folytán, kiadó.

Értekezhetni ugyanott.
488.

1—1.

Rickl József Zelmos DEBRECZEN.

Ajánl friss töltésű ásványvizeket u. m. Bikszádi, Bártfai, Czigelkai, Csizi jod-Emsi Franzensbadi, **Gieshübli**, Gleichenbergi, Halli jod, Ivándai, Karlsbadi, Kissingeni, Rákóczy, Koritniczai, Krondorfi, Lipiki jod, Margit forrás, Marienbadi, **Mohai Ágnes** és **Stefánia** forrás, Parádi, Püllnai, Preblau, Pymonth, aczél, **Screbenai** (Bosnia), **Guber** forrás. **Levico** és **Ronegnoi arsen** és **vastartalmuak**, Rohitschi, Selters, Salvator, Said-schitzi, Szolyvai, Szulini és Budai keserű vizeket.

Továbbá: 106

Lenkencze, olajban tört mindenféle festékeket és mindennemű

fűszerárukat

a legjutányosabb árakon.

JUTÁNYOS

szabott árakon

kaphatók

SZABÓ LAJOS FIAI CZÉGNÉL:

DIVATOS NŐ RUHASZÖVETEK

Kasan, Flanell, Moldon,

Legujabb ruhadiszek,

FEKETE DIVATKELMÉK,

színes és fekete selymek,

Mosó velezek,

TÉLI HIMALAYA KENDŐK,

selyem- és haraszt-kendők,

Gyermek tricót-öltönyök,

Normal, gyapju és pamut

ALSÓ INGEK,

Ujjasok és nadrágok,

Téli harisnyák, keztyük.

Az idén szép raktárt tartunk

BRASSÓI POSZTÓKBAN,

Takarók és lópokróczokban.

477 14

Vasuti menetrend:

Indul:

Debreczenből	Budapest-felé gyorsvonat	reggel 8 ó. 44 p.
»	»	déli 12 ó. 52 p.
»	Nagyvárad-felé	délután 3 ó. 34 p.
»	Budapest-felé	este 10 ó. 31 p.
»	Szatmár-felé	délután 3 ó. 24 p.
»	»	este 7 ó. 45 p.
»	»	éjjel 3 ó. 09 p.
»	Miskolcz-felé	délelőtt 8 ó. 32 p.
»	»	délután 3 ó. 39 p.
»	»	este 7 ó. 49 p.
»	B. Szt.-Mihály-felé	délután 3 ó. 19 p.
Ezen kívül minden hétfőn, szerdán és pénteken		reggel 5 ó. 48 p.
»	Füzesabony-felé	reggel 4 ó. 26 p.
Püspök-Ladányból N.-Várad-felé		délután 2 ó. 12 p.
»	»	délután 5 ó. 51 p.
»	»	éjjel 12 ó. 57 p.

Érkezik:

Debreczenbe N.-Várad—P.-Ladány felől	reggel 7 ó. 42 p.
» Budapest felől	délután 3 ó. 09 p.
» » gyorsvonat	este 7 ó. 06 p.
» »	éjjel 2 ó. 44 p.
» Szatmár felől	reggel 8 ó. — p.
» »	déli 12 ó. 16 p.
» »	este 10 ó. 31 p.
» Miskolcz felől	déli 12 ó. 36 p.
» »	reggel 8 ó. 06 p.
» »	este 7 ó. 20 p.
» Búd-Szt.-Mihály-felől	reggel 8 ó. 17 p.
Ezen kívül hétf., szerd. és pént. este	6 ó. 05 p.
» Füzes-Abony-felől	délután 4 ó. 54 p.

SZÖNYEGEK,

függönyök, ágy- és asztal-terítők

nagy választékban

**SZABÓ LAJOS FIAI
CZÉGNÉL.**

477. 16

Selyem-, szőr-, atlacz-, karton-

**paplanok,
FLANELEK
kocsi- és ló-takarók**

nagy választék.

jutányos ár.
Kardos László

475. CZEGLÉD-UTCZA. —3

**NAGY KÉPES
ÁRJEGYZÉK**
ingyen és bérmentve.

STERNBERG ÁRMIN
Budapest, VII Kerepesi-ut 36.

Saját készítményű mindennemű
VONÓS, VERŐS, FA- és RÉZ FUVÓ-
HANGSZEREK és azok alkatrészei.
Mindennemű hangszerek és zenélő-
művek javítása és hangolása
szakszerű pontossággal eszközöltetik.

436 20-11

HARMÓNIA RÓL
külön árjegyzék
kérendő.

Értesítés.

Van szerencsém a t. építész urakat, valamint a n. é. közönséget
értesíteni, hogy üzletembe a legkitünőbb gyártmányu

AGYAG- és MAJOLIKA-KÁLYHÁKAT

bevezettem és egy nagyobb szabásu **felállított** mintakályha, valamint
készlet-raktár fölött rendelkezem.

Tekintve, hogy gyárosom a **legügyesebb** és legmegbízhatóbb
kályhaszerelőjét bocsájtotta rendelkezésemre, azon kellemes helyzetben
vagyok, hogy t. vevőim igényeinek tökéletesen megfelelhettek.

Midőn a t. építész urakat és a n. é. közönséget

AGYAG-KÁLYHA RAKTÁRAM

megtékinzése czéljából tisztelettel meghívom, egyuttal felhívom becses
figyelmüket legdusabban felszerelt **vas-kályha raktáramra**, fa,
szén és kokszt fűtésre.

Képes árlapok bérmentve. Tisztelettel

402 102

Tóth Gyula

Debreczen, városház sarkán.

előbb TÓTH LAJOS és TÁRSA.

